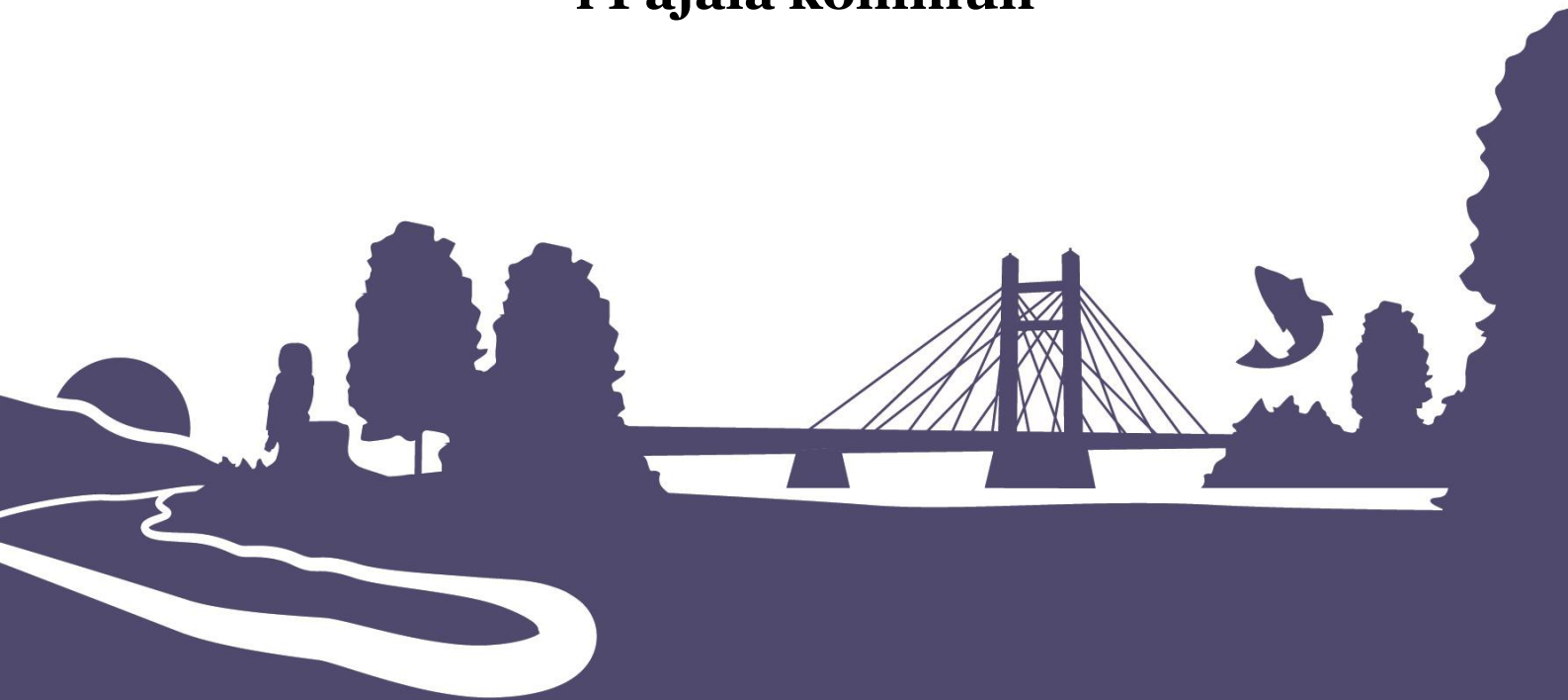

Riktlinjer för alkoholservering i Pajala kommun

DOKUMENTNAMN	Riktlinjer för alkoholservering	GILTIGHETSPERIOD	2021-12-15 -
DOKUMENTTYP	Riktlinjer	BESLUTAT/ANTAGET	Bygg- och miljönämnden, 2021-12-15 § 142
DOKUMENTÄGARE	Pajala kommun	VERSION	2
DOKUMENTANSVARIG	Bygg- och miljönämnden	REVIDERAT	

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Syfte	3
Pajala kommuns riktlinjer vid ansökan och handläggning	4
Riktlinjer vid kommunens informationsskyldighet	4
Handläggningstider	5
Kunskapsprov.....	6
Remissyttranden	7
Polismyndigheten	7
Skatteverket	8
Bygg - och miljönämnden	8
Räddningstjänsten	8
Alkoholhandläggaren lämnar yttrande till andra myndigheter	8
Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl.....	8
Villkor vid meddelande av serveringstillstånd	9
Handläggningsavgifter.....	10
Pajala kommuns riktlinjer vid servering	11
Allmänna krav i samband med servering	11
Serveringstider	11
Tillfälligt utökade serveringstider.....	12
Kökskrav och matutbud.....	12
Förtäringförbud och förvaring.....	13
Förtäringförbud	13
Förvaring	14
Uteserveringar.....	14
Gemensamt serveringsutrymme	15
Pausservering	15
Servering för cateringföretag.....	15
Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap.....	16
När serveringstillstånd inte krävs	18
Pajala kommuns riktlinjer vid tillsyn	19
Ordning och nykterhet.....	19
Kommunens tillsynsverksamhet	20
Yttre tillsyn	21
Inre tillsyn.....	21
Förebyggande tillsyn	22
Restaurangrapport.....	22
Narkotika.....	22
Påföljder m.m.....	22
Erinran.....	23
Varning	23
Återkallelse	23
Överklagan	23
Tillsynsavgifter	24

Bakgrund

”Med driv, kreativitet och trygghet skapar vi tillsammans möjligheternas kommun!”

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som innefattar bestämmelser om när, var och hur alkoholservering får ske för att begränsa de skador som alkohol kan orsaka. En utgångspunkt i den svenska alkoholpolitiken är folkhälsoperspektivet och att skyddet för människors hälsa bör gå före företagsekonomiska och näringspolitiska intressen.

Att servera alkoholdrycker är en socialt ansvarsfull uppgift. Bara sådana serveringsställen som uppfyller de högt ställda lagkraven på köket och maten ska kunna komma i fråga för alkoholservering. Som tillståndshavare har du med ett serveringstillstånd ansvar att inom givna ramar själv utforma din verksamhet. Det är ingen rättighet att få tillstånd för servering, utan en möjlighet för den som uppfyller alkohollagens krav.

Alkohollagen är utformad så att tillståndsgivning gällande alkoholservering både detaljregleras i lagen samt lämnar utrymme för kommunens lokala bedömningar. Kommunen som är tillstånds- och tillsynsmyndighet ska se till att lagen följs, och är även skyldig att tillhandhålla information om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter.

Eftersom alkohollagen lämnar utrymme för lokala bedömningar måste dessutom varje kommun ta fram riktlinjer för alkoholservering som beskriver hur kommunen gör sina bedömningar när en ansökan eller anmälan hanteras och hur tillsynsarbetet bedrivs. Detta ska, förutom att säkra förutsebarhet, också skapa goda förutsättningar för att tillståndsgivningen kan ske rättssäkert, snabbt och effektivt.

Riktlinjerna ska spegla kommunens nuvarande uppfattning och ambitionsnivå och bör därför revideras minst vart fjärde år. Riktlinjerna ska vara kända av allmänheten. Kommunen kan inte ha normerandet riktlinjer eller riktlinjer som avviker från alkohollagen. Riktlinjerna ska garantera en likabehandling för restaurangbranschen i kommunen.

Folkhälsomyndigheten har tagit fram en vägledning för hur dessa riktlinjer ska utformas vilken ligger till grund för Pajala kommuns riktlinjer för alkoholservering.

Som komplement till riktlinjerna upprättas årligen en tillsynsplan för kommunen. I tillsynsplanen redogörs konkret för kommunens planerade tillsynsarbete, frekvens på tillsynsbesöken och om det gäller enskild tillsyn eller gemensam tillsyn. Tillsynsplanen skickas till Länsstyrelsen för kännedom.

Syfte

Det huvudsakliga syftet med kommunens riktlinjer är att tydliggöra vad som förväntas av den som söker, eller redan har ett serveringstillstånd inom kommunen utöver.

Målet är att:

- Göra det lättare att förutse om en planerad etablering kan beviljas tillstånd.
- Kommunen ska behandla ansökningar om serveringstillstånd på ett likvärdigt sätt.
- Bidra till en rättssäker, snabb och effektiv tillståndsprövning.
- Bidra till en likvärdig, effektiv och samordnad tillsyn.

Pajala kommuns riktlinjer vid ansökan och handläggning

I Pajala kommun ska alkoholservering ske på ett ansvarsfullt och seriöst sätt och hänsyn ska tas till människors hälsa och trygghet. Tillståndshavaren ska vara förutseende i sin servering och se till att ordning och måttfullhet råder på serveringsstället. Utgångspunkten är att skyddet för människors hälsa går före företagsekonomiska eller näringspolitiska hänsyn, då man prövar en ansökan eller när eventuella sanktioner blir aktuella.

Alkohollagen är en social skyddslagstiftning, vars syfte är att begränsa alkoholens skadeverkningar samt andra negativa effekter som en oansvarig servering av alkohol kan medföra. Exempel på sådana effekter är ett ökat antal våldsbrott, skadegörelse och trafikolyckor.

De grundläggande förutsättningarna för att beviljas serveringstillstånd är att sökande är lämplig att inneha ett serveringstillstånd samt uppvisar goda personliga och ekonomiska förhållanden, samt att risken för olägenheter är begränsad.

Bygg- och miljönämnden kan inte enbart hänvisa till riktlinjerna som grund för att avslå en ansökan om provsmakning- eller serveringstillstånd. Det krävs också andra konkreta omständigheter som talar emot beviljandet. Exempel på detta är Polismyndighetens remissyttrande. Avslagsbeslut och andra negativa beslut kan prövas i förvaltningsdomstol, vilken avgör mål i de fall kommunen och motparten inte är överens.

Pajala kommuns mål med riktlinjer för alkoholservering är bland annat:

- Att minska överkonsumtion av alkohol med särskilt fokus på ungdomar och unga vuxna.
- Att bidra till att endast seriösa entreprenörer erhåller serveringstillstånd.
- Att den som söker serveringstillstånd får ett professionellt och tydligt bemötande.
- Att medverka till att ungdomsmiljöer och ungdomsarrangemang är alkoholfria.

Riktlinjer vid kommunens informationsskyldighet

Bestämmelser om kommunernas informationsskyldighet

Enligt 8 kap. 9 § alkohollagen (2010:1622) är kommunerna skyldiga att informera om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter. Därutöver ska kommunen, enligt samma bestämmelse, ha riktlinjer för tillämpning av föreskrifterna i kommunerna.

Pajala kommun strävar efter att lämna information i den omfattning som kan anses behövligt för att varje restaurang ska ges möjlighet att följa de lagar och regler som finns i kommunen. Detta sker genom olika åtgärder, riktade till restaurantsägare samt övrig serveringspersonal.

- Pajala kommun ska använda hemsidan som huvudsaklig källa till information. Där ska ett omfattande informationsmaterial gällande kommunens arbete och alkohollagen och dess föreskrifter finnas. Alla relevanta blanketter ska kunna laddas ner.
- Alkoholhandläggaren ska se till att viktig information delges till tillståndshavare.
- Alkoholhandläggaren ska, om detta är möjligt bjuda in till krögarträffar. Syftet är främst ett erfarenhetsutbyte mellan tjänstemän och tillståndshavare. Beroende på vad som ska tas upp vid krögarträffen eller om annan myndighet önskas delta, kan till exempel polis, Skatteverket, politiker med flera bjudas in till att närvara vid mötet.
- Alkoholhandläggaren kommer att arbeta för att kunna erbjuda utbildning i ansvarsfull alkoholservering för tillståndshavare och dess personal. Utbildningen ska anpassas till verksamhetens behov. Vid utbildningstillfället tas en anmälningsavgift ut per verksamhet.
- Alkoholhandläggaren bekräftar skriftligt när ansökan är inkommen, när den är komplett och när utredning med förslag till beslut föreligger. Den sökande eller tillståndshavaren får också

en bekräftelse på sina anmälningar som kommer till kommunen vad gäller exempelvis kryddning av spritdryck eller serveringsansvarig personal. Bekräftelsen ska ske snarast men alltid inom högst fjorton dagar.

- När ansökan inkommer skickar alkoholhandläggaren ett meddelande om mottagen ansökan till sökande. I detta utskick informeras sökande även om eventuella handlingar som behöver inkomma för att ansökan ska bli komplett. Om sökande inte inkommer med begärda handlingar inom den uppgivna tidsfristen för komplettering kommer ansökan behandlas utifrån det inkomna material och i sådana fall kan sökanden utgå från att ansökan kommer att avslås.
- När serveringsstället varit föremål för yttre tillsyn erhålls alltid ett tillsynsprotokoll med eventuella synpunkter.

Handläggningstider

Bestämmelser om handläggningstider vid ansökan

Enligt 5 § alkoholförordningen (2010:1636) ska kommunerna fatta beslut i ärenden om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut ska kommunerna informera de sökande om skälen till att handläggningstiden förlängs. Ett beslut att förlänga handläggningstiden får inte överklagas.

Alkoholhandläggaren påbörjar inte utredning förrän den av kommunfullmäktige fastslagna ansökningsavgiften har inbetalats samt att ansökan inkommit i sin helhet, det vill säga att de handlingar som begärs in av alkoholhandläggaren i ett ärende lämnas in för att beslut ska kunna fattas. Observera att det kan förekomma faktorer som förlänger handläggningstiden som till exempel remissvar eller ofullständigt avlagt kunskapsprov.

I ett ansökningsärende är det den sökande som ska visa att alkohollagens högt ställda krav på lämplighet är uppfyllda, både vad det gäller bolaget och de personer som bedriver verksamheten. Det är därför viktigt att sökande tar del av de anvisningar som följer med vald ansökan och inkommer med de handlingar som krävs för att underlaget ska bli komplett.

Sekretess gäller hos kommunen i ärende om serveringstillstånd för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden om det kan antas att den enskilde lider skada eller men av att uppgiften röjs. Sekretess gäller dock inte beslutet.

Beslut gällande serveringstillstånd fattas i enlighet med upprättad delegationsordning. Var beslutanderätten ligger i ett specifikt ärende kan påverka hur fort ett ärende kan beslutas.

Handläggningstiderna för de vanligaste typerna av ansökan som anges här nedan är ungefärliga och förutsätter att ansökan är komplett och att sökanden genomfört ett godkänt kunskapsprov:

- Ansökan om nytt stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten eller slutna sällskap – 8 veckor.
- Förändring av befintligt serveringstillstånd, till exempel utökad tid eller utvidgad lokal – 6 veckor,
- Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap – 3 veckor.

Pajala kommun vill uppmärksamma på att vid ansökan om tillfälliga serveringstillstånd till allmänhet eller till slutna sällskap under månaderna juni-augusti uppmanas den sökande att inkomma med ansökan och medföljande handlingar i god tid.

Kunskapsprov

Bestämmelser om kunskapsprov

Enligt 8 kap. 12 § andra stycket alkohollagen (2010:1622) ska sökande genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Folkhälsomyndighetens kunskapsprov för serveringstillstånd, med undantag för pausservering, omfattar fyra delmoment. Prov som avser ansökan om tillstånd för stadigvarande servering till allmänheten och för stadigvarande cateringverksamhet för slutna sällskap ska bestå av 60 frågor. Prov som avser ansökan om tillstånd för tillfällig servering till allmänheten och för stadigvarande servering till slutna sällskap ska bestå av 44 frågor. Prov som avser ansökan om tillstånd för tillfällig servering till slutna sällskap ska bestå av 28 frågor. Kunskapsprov för pausservering och för provsmakning av alkoholdrycker omfattar tre delmoment. Provet består av 28 frågor.

Kunskapsfrågorna fördelas på fyra delmoment:

1. Alkoholpolitik
 2. Bestämmelser om servering
 3. Bestämmelser om tillsyn
 4. Bestämmelser om mat och utrustning.
- Kommunen ska vid sin prövning av en sökandes kunskap i alkohollagstiftningen använda prov framtagna av Folkhälsomyndigheten. Proven finns tillgängliga på fyra språk, svenska, engelska, franska och arabiska.
 - Ett kunskapsprov får avläggas muntligen om sökanden inte behärskar något av de språk som proven tillhandahålls på, kan styrka påtagliga läs- och skrivsvårigheter eller om det i övrigt finns särskilda skäl.
 - Tolk som anlitas ska vara auktoriserad och bekostas av sökanden till självkostnadspris.
 - För godkänt resultat krävs att sökanden uppnår minst 75 % rätt svar inom varje område som ingår i provet.
 - En sökande som inte blir godkänd ska få en ny möjlighet att visa sina kunskaper. En sökande kan erbjudas sammanlagt tre tillfällen per ansökan. Provet görs efter tidsbeställning hos alkoholhandläggaren. Det utgår en särskild avgift på 1500 kronor per ansökan för att göra provet.
 - Godkänt provresultat är giltigt i tre år.
 - Kommunen kan ge dispens från sådan prövning om någon som redan har serveringstillstånd söker ytterligare tillstånd i samma eller annan kommun och att det inte finns skäl att ifrågasätta den sökandes kunskaper. Kontroll görs med aktuell kommun angående eventuella anmärkningar enligt alkohollagen.
 - Kommunen får även göra undantag från skyldigheten att genomgå kunskapsprov vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap om ansökan avser enstaka tillfällen. I Pajala kommun kan ett tillfälligt tillstånd till slutet sällskap beviljas en gång utan att sökanden genomför kunskapsprovet.
 - I ett bolag måste minst en person eller motsvarande 50 % av styrelseledamöter/bolagsmän uppvisa godkänt provresultat.
 - I en förening ska minst 50 % av styrelsen uppvisa godkända provresultat.
 - Om bolagsmannen/styrelseledamoten som vid ansökan erhållit godkänt kunskapsprov lämnar bolaget/styrelsen ska bolaget snarast genom intyg visa kunskap i alkohollagen hos annan bolagsman/styrelseledamot.

Remissyttranden

Bestämmelser om remissyttranden

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen (2010:1622) får serveringstillstånd endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Enligt 8 kap. 11 § alkohollagen (2010:1622) får en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten.

Av 8 kap. 16 § alkohollagen (2010:1622) framgår att lokaler som används för servering till allmänheten eller för servering till slutna sällskap av den som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämpliga från brandsäkerhetssynpunkt.

Av 8 kap. 17 § alkohollagen (2010:1622) framgår att om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav i lagen är uppfyllda.

En ansökan om serveringstillstånd bedöms utifrån alkohollagens krav. Av 8 kap 12 § Alkohollagen framgår att servering endast får meddelas den som visar att han/hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden är lämplig att utöva verksamheten.

Ansökningar gällande alla typer av serveringstillstånd prövas avseende:

1. Sökandes lämplighet
2. Serveringsställets lämplighet
3. Alkoholpolitisk lämplighet

När en ansökan om serveringstillstånd inkommer till alkoholhandläggaren skickas remisser främst till Polismyndigheten och Bygg -och miljönämnden men det kan även vara till Räddningstjänsten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Tullverket, andra kommuner med flera. Till remissen bifogas ansökan samt ritning över serveringsstället.

Polismyndigheten

Polismyndighetens yttrande till kommunen fyller en viktig information. Eventuella uppgifter som framgår av utdrag från belastnings- och misstankeregistret kan bli en del av bedömningen. Alkoholhandläggaren får genom polismyndighetens yttrande information om sökandes vandel, sökt serveringstid, ordningsstörningar vid serveringsstället, krav på förordnade ordningsvakter och till offentlig tillställning (danstillstånd).

- Vid nyttjande av mark till uteservering eller vid annat nyttjande av allmän mark ska även polismyndighetens tillstånd sökas (dispositions rätt) och inlämnas till alkoholhandläggaren innan serveringstillstånd beviljas.

Skatteverket

Skatteverket yttrar sig i frågan om restföring, betalningsuppsmaningar, beslut om kontrollavgifter och inkomst av kapital, över och underskott av näringsverksamhet, inkomst av tjänst, huruvida företrädare för bolaget deklarerat eller inte samt förekomst av F-skattsedel.

Bygg - och miljönämnden

Vid varje prövning av ett nytt serveringstillstånd och vid varje väsentlig utökning av verksamhet i en befintlig restaurang ska alkoholhandläggaren beakta om ansökan kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. För att kunna göra en fullgod bedömning av dessa faktorer skickas bland annat remiss till den sökta serveringstiden samt eventuella andra hinder som skulle kunna medföra särskild risk för människors hälsa. Bygg- och miljönämnden lämnar även upplysningar om huruvida restaurangen är en registrerad och godkänd livsmedelsanläggning.

Räddningstjänsten

Serveringsstället ska vara lämpligt för sitt ändamål ur brandsäkerhetssynpunkt.

Bedömningen gällande brandsäkerheten görs av räddningstjänsten. Räddningstjänsten gör en personalantalsbedömning utifrån ritning som visar serveringslokalen i färdigt skick avseende bordsavdelning, eventuell scen och antal platser vid bord.

Antal sittplatser i lokalen samt det totala personantalet ska framgå av tillståndsbeviset. Detta innebär att det är viktigt att lämna in skalenliga och korrekta ritningar i varje ärende så att underlag finns för brandskyddskonsult och räddningstjänst att göra en korrekt bedömning av personantalet utifrån de förutsättningar som gäller för lokalen.

När det gäller utformning av serveringslokalen, utifrån mat kravet som finns i alkohollagen (8 kap 15 §), så kvarstår följande: serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matservering. Om det finns drinkbar får den ta i anspråk endast en mindre del av serveringsställets totala yta och vara belägen i nära anslutning till matsalen.

Alkoholhandläggaren lämnar yttrande till andra myndigheter

Alkoholhandläggaren lämnar även remissvar till andra myndigheter. Vanligast är Lotteriinspektionen och andra kommuner. Genom remissvaren erhåller kommunen en stor mängd information om den sökande, dennes bolag och om förutsättningarna för den sökta verksamheten. Några exempel på vilken information som lämnas och kommer alkoholhandläggaren till del är vandel, sökt serveringstid, kvar på förordnande ordningsvakter, personantalbedömning i serveringslokal, bedömning av brandsäkerhet, eventuella boendestörningar, restföringar av skatter och avgifter till det allmänna, betalningsuppsmaningar m.m.

Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl

Bestämmelser om serveringsställets belägenhet eller andra skäl

Enligt 8 kapitlet 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa, detta även om övriga krav som uppställs i alkohollagen är uppfyllda.

Viktigt är att framhålla att vid en ansökan om serveringstillstånd bedöms varje enskilt ärende utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. **Det finns alltså ingen generell "rätt" att få serveringstillstånd.** Kommunen kan vägra att bevilja serveringstillstånd även om de grundläggande kraven om lämplighet och lokal är uppfyllda om man befärar att serveringen, på grund av sin placering eller av andra skäl, kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskilda risker för människors hälsa. När kommunen bedömer risken för olägenheter eller risken för människors hälsa fästs stor vikt vid remissyttranden. Hänsyn tas också till omständigheter såsom kända geografiska problemområden, barn- och ungdomshänsyn samt restaurangtäthet.

- Bedömning av sökt verksamhet görs utifrån till exempel störningar för omgivningen, specifika miljöer där tillståndsgivning bör ske restriktivt till exempel i närhet eller anslutning till skolmiljöer. Undantaget är restaurangskolor och liknande utbildningar, restaurangens inriktning till exempel renodlad restaurang för matservering, restaurang med nöjesverksamhet eller restaurang som vänder sig till ungdomar, restaurangtäthet med mera.
- Det ska för en kommun vara möjligt att förhindra restaurangbildning med servering av alkoholdrycker i särskilt känsliga områden, såsom i närheten av skolor, ungdomsgårdar eller där många ungdomar annars brukar samlas eller i områden med känd missbruksproblematik.
- Om alkoholhandläggaren gör bedömningen att ovanstående kriterier på något sätt har negativ påverkan kan en inskränkning vad gäller till exempel serveringstid eller ett avslag på ansökan komma att ske. Detta kan ske oavsett om den sökande uppfyller alla krav som i övrigt ställs på denna utifrån alkohollagen.
- Pajala kommun har en restriktiv syn på alkoholservering i samband med idrottsutövande eller i lokaler där sådant kan förekomma. En bedömning görs i varje enskilt fall utifrån de förutsättningar ansökan omfattar med särskilt fokus på arrangemangets art, publikens sammansättning vad gäller till exempel ålder och risken för ordningsstörningar. Vid ett eventuellt beviljande av serveringstillstånd i idrottshall eller liknande ska serveringen ske på väl avgränsad yta som inte får inrymma läktarplats.
- Pajala kommun kan också komma att villkora begränsade serveringstider som till exempel att servering endast får ske två timmar före och två timmar efter aktivitet.
- Om sökt serveringslokal används för organiserad ungdomsidrott kan villkor komma att läggas om alkoholservering inte får ske under tid som sådan verksamhet bedrivs.
- Idrottsanläggningar och liknande kan också användas för andra ändamål såsom konserter, mässor och dylikt. Pajala kommun genomför då en bedömning av sökt arrangemang och fattar därefter lämpligt beslut.
- Verksamheter som inte ska medges serveringstillstånd är sexklubbar, arrangemang eller shower med naket inslag, till exempel striptease. Inte heller drogliberala rörelser medges serveringstillstånd.
- Det är mycket angeläget att de sociala aspekterna lyfts fram när ansökningar om serveringstillstånd ska avgöras.

Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

Utifrån allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun meddela villkor när ett tillstånd utfärdas.

Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Ditt räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal med flera.

Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall. Exempel på villkor som kan meddelas för serveringstillstånd är:

- Antal gäster som får vistas i lokal.

- Antal ordningsvakter efter ett visst klockslag.
- Att serveringsansvarig personal måste genomgå utbildning i Ansvarsfull alkoholservering eller motsvarande.
- Att all personal som arbetar under serveringstiden 01.01 - 02.00 ska genomgå utbildning i Ansvarsfull alkoholservering.
- Att endast bordsservering av alkoholdrycker är tillåten på serveringsstället.

Även vid ansökan om serveringstillstånd för uteservering kan särskilda villkor meddelas.

Handläggningsavgifter

Bestämmelser om avgifter

Kommunen har enligt 8 kap 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter för ansökan och tillsyn av den som har provsmaknings- eller serveringstillstånd.

Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprinciperna. Avgiften regleras i kommunens dokument: Ansöknings- och tillsynsavgifter gällande serveringstillstånd.

Pajala kommuns riktlinjer vid servering

Allmänna krav i samband med servering

- Det yttersta ansvaret vilar alltid på tillståndshavaren även om han/hon inte är på plats. Tillståndshavaren eller av denne utsedd serveringsansvarig person ska ha tillsyn över serveringen och vara närvarande på serveringsstället under hela serveringstiden. Personer som utses som serveringsansvariga ska ha fyllt 20 år, och vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper och omständigheterna i övrigt. Tillståndshavaren ska till kommunen anmäla den eller de personer som har utsetts att ansvara för serveringen av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat.
- Endast den som är anställd av tillståndshavaren eller som är inhyrd av ett bemanningsföretag får anlitas som köks- eller serveringspersonal eller för uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet. Detta gäller inte ordningsvakter som förordnats enligt 2 § 4 punkten i Lagen om ordningsvakter.
- Tillståndshavaren ansvarar för att ingen diskriminering sker på eller i omedelbar anslutning till serveringsstället. Diskriminering av personer på grund av kön, nationellt eller etniskt ursprung, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller funktionsnedsättning kan leda till att serveringstillståndet återkallas efter en fällande dom.
- Det är tillståndshavarens ansvar att det finns ett tillstånd till offentlig tillställning (SFS 1993:1617) då sådan krävs. Antalet förordnade ordningsvakter kan även regleras i sådant tillstånd. Gällande tillstånd ska inlämnas till alkoholhandläggaren.
- Serveringslokalen ska utgöras av ett visst begränsat utrymme, vilket disponeras av tillståndshavaren. För att klargöra vilken del av lokalen som utgör serveringsyta ska ritning och hyres eller köpekontrakt alltid bifogas ansökan om serveringstillstånd. Lokalen ska ha ett lämpligt antal sittplatser för matservering och vara överblickbar. Detta på grund av att tillståndshavaren ska kunna utöva tillsyn över hela serveringen under hela serveringstiden.
- En sökande kan endast få ett stadigvarande serveringstillstånd om det finns exklusiv dispositionsrätt till serveringsstället.

Serveringstider

Bestämmelser om serveringstider

Av 8 kap. 19 § alkohollagen (2010:1622) framgår att kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker och alkoholdryckslikande preparat får serveras. Det ska särskilt beaktas vad som sägs i 17 § alkohollagen om serveringsställets belägenhet eller andra skäl som kan antas medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Om inte kommunen beslutar annat, får servering inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00.

Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Av propositionen till den gamla alkohollagen (1993:1738) framhålls att reglerna om serveringstider utgör en inte oväsentlig del av den svenska alkoholpolitiken och att sociala hänsyn därför ska ha klart företräde framför affärsmässiga eller konkurrensmässiga sådana. Enbart den omständigheten att en konkurrerande restaurang redan fått utsträckt serveringstid kan inte motivera bifall till en annan ansökan.

Under förutsättning att serveringen inte bedöms medföra några alkoholpolitiska olägenheter enligt 8 kap 17 §, kommer varje enskild ansökan att bedömas utifrån dess specifika förhållanden. Vid utredningen kommer stor vikt att läggas vid remissinstansernas yttranden.

- I Pajala kommun gäller alkohollagens normaltids, klockan 11.00 - 01.00, som utgångspunkt för serveringstillstånd. Tillståndssökande och tillståndshavare kan dock beviljas utsträckt tid till längst klockan 02.00 och vid större evenemang, som ex. Pajala Marknad till klockan 03.00, efter prövning och bedömning. Pajala kommun kan komma att tillämpa provtid vad gäller ansökt utsträckt tid och villkora att sista insläpp av gäster är klockan 01.00.
- Pajala kommun beviljar inte serveringstid efter klockan 02.00.
- Vad gäller serveringstid vid tillfälliga tillstånd för slutet sällskap kan dessa beviljas till längst klockan 02.00 efter prövning och bedömning. Här avses arrangemang av typen privat bröllopsfest eller jubileumsfest såsom som årsdag.

För att bevilja serveringstillstånd till allmänheten efter klockan 22.00 ska följande gälla:

- Serveringstillståndet ska förenas med villkor om minst två förordnade ordningsvakter från klockan 22.00 tills att serveringsstället är utrymt. Efter särskild prövning kan villkoret om förordnade ordningsvakter på restauranger undantas från villkoret vid till exempel verksamhet som inte har dans eller klubbverksamhet. Alkoholhandläggaren rådgör alltid med polismyndigheten vid dessa prövningar och följer de rekommendationer som polisen lämnar i fråga om antal förordnade ordningsvakter som de bedömer är lämpligt.

För att bevilja serveringstillstånd till allmänheten med senare serveringstid än klockan 01.00 ska följande gälla:

- Samtliga personer som arbetar med servering av alkoholdrycker på restaurangen ska genomgå utbildningen Ansvarsfull alkoholservering. Intyg från utbildningen ska inlämnas till alkoholhandläggaren.
- Restaurangen ska ha en tydlig och skriftlig drog- och säkerhetspolicy.
- Detta gäller alltid fredagar, lördagar och dagar före helgdagar samt övriga dagar då verksamheten så kräver, till exempel då klubb eller dansverksamhet bedrivs. Det är tillståndshavarens ansvar att det föreligger tillstånd till offentlig tillställning (SFS 1993:1617). Om sådan verksamhet bedrivs ska gällande tillstånd kommuniceras med alkoholhandläggaren. Det är tillståndshavarens ansvar att bedriva verksamheten så att skador och störningar undviks de övriga dagarna. Det är tillståndshavarens ansvar att se till att tillräckligt många ordningsvakter tjänstgör dessa dagar.

Tillfälligt utökade serveringstider

Här avses tillståndshavare som bedriver stadigvarande serveringsverksamhet och som i vissa fall önskar en tillfällig utökning av serveringstiden. Även när det gäller denna kategori förutsätts att det inte är fråga om regelbundet återkommande verksamhet varje vecka eller månad. Söker tillståndshavaren tillfälligt utökad serveringstid fler än 5 gånger per år bör ansökan om stadigvarande senare tid lämnas in för prövning.

En ansökan omfattar ett tillfälle. Remissförfarande till såväl polismyndigheten (ordning) som bygg- och miljönämnden angående störningsrisken för boende tillämpas.

Kökskrav och matutbud

Bestämmelser om kökskrav och matutbud

Av 8 kap. 15 § alkohollagen (2010:1622) framgår att stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till

serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter.

Serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matservering.

Om det finns en drinkbar får den ta i anspråk endast en mindre del av serveringsställets totala yta och vara belägen i nära anslutning till matsalen.

Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten får meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat.

Detsamma gäller tillstånd för servering i slutet sällskap.

Matservering är ett grundläggande krav för att erhålla och behålla ett serveringstillstånd och det är viktigt att det serveras sådan mat som gästerna förväntas beställa. Mat ska kunna erbjudas under hela serveringstiden.

Vid tillfällig servering och till slutna sällskap finns inget kökskrav men serveringsstället ska tillhandahålla tillredd mat.

- Att enbart tillhandahålla prefabricerade maträtter anses inte som ett fullständigt utbud, men kan vara ett komplement till ordinarie meny, (lägenhetsspis och mikrovågsugn är inte tillräckligt). Sous-vide teknik (uppvärmning av förberedda matportioner) är i sig inget hinder.
- Restauranglokalen ska vara till hälften möblerad med bord och stolar för att möjliggöra servering av mat. Detta gäller även uteservering.
- Restaurangens inriktning ska vara avgörande vid etablering i Pajala kommun. Den inriktning som tillståndshavaren väljer är ofta av avgörande betydelse för ordningsförhållandena i och kring en restaurang. Berusningsdrickande och användande av droger går erfarenhetsmässigt ofta hand i hand med viss inriktning och profil.

Förtäringförbud och förvaring

Bestämmelser om förtäringförbud och förvaring

Av 8 kap. 24 § alkohollagen (2010:1622) framgår att på ett serveringsställe där serveringstillstånd gäller får inte någon inta eller tillåtas inta andra alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat än sådana som har serverats i enlighet med tillståndet. Detta gäller dock inte på hotellrum.

Alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat som inte får serveras i en lokal som avses i denna paragraf får inte heller förvaras i lokalen eller tillhörande utrymmen.

Förtäringförbud

Det är förbjudet att förtära egen medhavd alkoholhaltig dryck på serveringsställen med stadigvarande utskänkningstillstånd. Förtäringförbudet gäller dygnet runt under den period som tillståndet avser. Vid helårsrättigheter gäller förbudet hela året och vid säsongsrättigheter under angiven serveringssäsong, till exempel sommarmånaderna. Vid tillfällig servering gäller förbudet under den tidsperiod som tillståndet avser. Detta gäller även för lokal som används för stadigvarande eller tillfällig servering som inte omfattar alkoholdrycker.

Förvaring

På ett serveringsställe med serveringstillstånd till alkoholservering får endast förvaras de slag av alkoholdrycker som serveringstillståndet omfattar. Alla alkoholdrycker som förvaras på ett serveringsställe måste också vara inköpta i enlighet med alkohollagstiftningen.

Uteserveringar

Bestämmelser om uteserveringar

Av 8 kap. 14 § alkohollagen (2010:1622) framgår serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren.

Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än inomhus. Vid ett beslut om serveringstillstånd kan kommunen även villkora tiderna för när uteserveringen ska vara utrymd. Anledningen är att verksamhet en inte får störa omgivningen, till exempel de som bor i närheten av restaurangen.

Av 6 kap. 2 § punkt 5 Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter framgår att rökning är förbjuden i restauranger och på andra serveringsställen.

I ordningslagen finns grundläggande regler om uteserveringar. Alkoholservering på uteservering regleras inte särskilt i alkohollagen, utan samma regler som vid bedrivande av alkoholservering i övrigt gäller även vid uteservering.

Viktigt att notera att rökning är förbjuden på uteserveringar i enlighet med den nya tobakslagen.

- För att bedriva uteservering krävs polismyndighetens tillstånd.
- Vid ett beslut om servering på uteservering ska uteserveringen vara utrymd senast 30 minuter efter den serveringstid som beviljats. Detta gäller oavsett serveringstiden inne i serveringslokalen.
- Pajala kommun kan komma att meddela särskilda villkor, exempelvis beträffande serveringstider, antal sittplatser samt hur avgränsningen av uteserveringen ska utformas. Det är av stor vikt att kravet på överblickbarhet tillgodoses på ett tillfredsställande sätt, varför villkor också kan meddelas beträffande uteserveringens utformning samt placering i anslutning till serveringsstället.
- Uteserveringen ska avgränsas på ett betryggande sätt och uppfylla övriga krav till exempel godkännande av markägaren, tillstånd från polismyndigheten att använda offentlig plats samt bygglov där så krävs. Tänk på att det kan vara bra på ett tidigt skede ta kontakt med bygg- och miljöavdelningen för att kontrollera vilka regler som gäller där etableringen ska ske.
- Det ska tydligt framgå vad som är serveringsyta och var gästerna därmed får vistas med alkoholdrycker. Som huvudregel gäller att uteserveringen till största delen utgörs av sittplatser vid bord.
- Serveringstiden på uteserveringen bedöms från fall till fall. Polisens och Bygg- och miljönämndens yttrande är av stor betydelse för utfallet av bedömningen.

Normal serveringstid på uteservering i Pajala kommun är:

- Klockan 11.00 - 23.00, söndag till torsdag.
- Klockan 11.00 - 01.00, fredagar och lördagar.

Gemensamt serveringsutrymme

Bestämmelser om gemensamt serveringsutrymme

Av 8 kap. 14 § alkohollagen (2010:1622) framgår att serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren.

Särskilt tillstånd kan meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Varje tillståndshavare ska svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för vad som i övrigt gäller enligt denna lag under den tid han eller hon bedriver servering där.

- Flera tillståndshavare kan ges möjligheten att använda sig av en gemensam serveringsyta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Den gemensamma serveringsytan ska vara klart avgränsad och serveringstillståndet kan komma att villkoras.
- Det är möjligt att ansöka om ett eget serveringstillstånd samtidigt med en gemensam ansökan, framför allt vid ansökan om tillfälliga tillstånd. Alkoholhandläggaren kan behandla ansökningarna samtidigt.
- Eventuella villkor kan exempelvis vara serveringstider, att endast bordsservering får ske samt antal förordnade ordningsvakter.
- Handläggningstiden för ansökan om ett gemensamt serveringsutrymme motsvarar tiden för ett stadigvarande serveringstillstånd, 8 veckor.
- I de fall problem uppstår kan både serveringstillstånd för gemensam serveringsyta samt enskilt serveringstillstånd återkallas.

Pausservering

Bestämmelser om pausservering

Av 8 kap. 15 § alkohollagen (2010:1622) framgår att tillstånd för servering av starköl, vin och annan jäst alkoholdryck i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matservering.

- Särskild restriktivitet ska gälla vid beviljandet av dessa tillstånd då det gäller ungdomsarrangemang. Endast en verksamhet som huvudsakligen vänder sig till en publik över 20 år ska erhålla tillstånd.
- För teater eller konsertlokal som saknar etablerad stadigvarande verksamhet kan endast serveringstillstånd meddelas för enstaka tillfällen eller för tidsperiod då gästspel förekommer. Vid pausservering medges endast tillstånd för öl och vin.

Servering för cateringföretag

Bestämmelser om cateringföretag

Av 8 kap. 4 § alkohollagen (2010:1622) framgår att den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen.

Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

- Ett bolag kan ansöka om cateringprövning, vilket innebär att en fullständig prövning görs av vandel och ekonomi. Bolaget kan sedan efter meddelat tillstånd, anmäla catering till alkoholhandläggaren som endast godkänner att lokalen uppfyller räddningstjänstens krav på brandsäkerhet för den sökta verksamheten.
- Anmälan ska innehålla uppgifter om serveringsstället och arrangemang: adress, dag och tid för arrangemanget och antal personer.
- Tänk på att personantalet för en lokal kan variera beroende på möbleringen, scenens storlek och inte minst det faktum att alkoholservering sker vid det anmälda tillfället.

Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap

Bestämmelser tillstånd till enstaka tillfälle samt slutna sällskap

Av 8 kap. 2 § alkohollagen (2010:1622) framgår bland annat att serveringstillstånd kan meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Det kan avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd). Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl, andra jästa alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat eller flera av dessa drycker eller preparat. Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt 6 och 7 §§ kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperiod.

Av 8 kap. 13 § alkohollagen (2010:1622) framgår att den som har tillstånd för servering till allmänheten eller stadigvarande tillstånd för servering i slutet sällskap, får köpa de spritdrycker, vin, starköl, andra jästa alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat som är skattepliktiga enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt, som behövs för rörelsen endast av partihandlare eller av detaljhandelsbolaget. Den som har tillstånd för servering i slutet sällskap vid ett enstaka tillfälle eller under en enstaka tidsperiod, får köpa motsvarande drycker eller preparat endast hos detaljhandelsbolaget.

Av 8 kap. 15 § alkohollagen (2010:1622) framgår bland annat att tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten endast får meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Detsamma gäller tillstånd för servering i slutet sällskap.

Tillfällig servering förutsätter att det inte är fråga om regelbundet återkommande verksamhet.

Tillfälligt serveringstillstånd gäller alltid viss begränsad tidsperiod. Utifrån praxis kan denna tidsperiod vara allt ifrån en enstaka dag till maximalt tre månader. Önskar sökanden serveringstillstånd under en längre tidsperiod, ska istället ansökan om stadigvarande serveringstillstånd lämnas in.

Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten

Dessa tillstånd är vanligast förekommande vid festivaler, marknader eller liknande evenemang.

- Alkoholservering ska ingå i ett seriöst evenemang.
- Stor återhållsamhet bör gälla vid ansökningar om serveringstillstånd i samband med idrottsevenemang eller arrangemang som riktar sig till främst ungdomar.
- De personer som ska ansvara för serveringen ska vara lämpliga för uppgiften. I de flesta fall är detta liktydigt med att de är innehavare av serveringstillstånd.
- Sökanden ska vara såväl personligt som ekonomiskt lämplig i enlighet med vad som framgår av 8 kap 12 § Alkohollagen. Detta krav omfattar även festivalarrangör på grund av dennes betydande inflytande över festivalens bedrivande.

- Sökanden ska ha beviljats markupplåtelse.
- Sökanden ska ha beviljats rätt att disponera markytan/lokalen.
- Bygg- och miljönämndens krav på livsmedelshantering ska vara uppfyllda.
- Lagad eller på annat sätt tillredd mat ska kunna tillhandahållas.
- Serveringen ska bedrivas inom en avgränsad serveringsyta, med tillfredsställande antal sittplatser och tydliga avgränsningar.
- Servering av alkoholdrycker bör avslutas senast klockan 01.00.
- Betryggande tillsyn över serveringen måste garanteras.
- Serveringsstället ska vara godkänt ur brandsäkerhetssynpunkt.
- Servering av spritdrycker bör inte medges med undantag av servering till slutna sällskap inom ramen för evenemanget.

Notera att en uteservering i anslutning till befintligt serveringsställe ses som en del av det stadigvarande serveringstillståndet, även om uteserveringen bara används på sommaren. Ansökan om tillstånd för uteservering ska därför ske i form av ansökan om utökat serveringstillstånd och inte ett tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten.

Tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap

Begreppet "slutet sällskap" avser en begränsad krets av personer, som har ett gemensamt intresse i en förening eller annat sammanhang, utöver tillställningen som ansökan avser. För att betraktas som ett slutet sällskap får det inte vara möjligt att lösa medlemskap i entrén. Annonsering av evenemanget via affischer eller liknande är inte tillåtet.

Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap ska lämnas in till alkoholhandläggaren senast tre veckor innan festtillfället. Ansökan skickas på remiss till polismyndigheten och bygg- och miljönämnden om ansökan avser serveringstid efter klockan 01.00 eller om tveksamheter i övrigt föreligger.

I Pajala kommun beviljas serveringstillstånd vid ett tillfälle utan att sökanden gjort kunskapsprovet. Därefter, när det gäller en förening, ska minst halva styrelsen genomföra kunskapsprovet med godkänt resultat för att kunna beviljas ett nytt tillfälligt serveringstillstånd till ett slutet sällskap.

- Antalet gäster samt medlemskretsen i förväg är känd. En lista på deltagarna kan i förekommande fall begäras in i samband med ansökan.
- Lagad, eller på annat sätt tillredd mat måste tillhandahållas. Vilken mat som kommer serveras anges på ansökan.
- Priset på alkoholdrycker får inte understiga inköpspriset och ett skäligt pålägg ska läggas till inköpspriset.
- En förutsättning för att kunna beviljas ett tillstånd är att man kan visa kunskap i alkohollagen. Detta görs genom att avlägga ett kunskapsprov hos alkoholhandläggaren.
- Lokalen måste vara godkänd ur brandsäkerhetssynpunkt.
- Ideella föreningar eller stiftelse som söker tillstånd ska ha en tillfredsställande organisation. Den ska ha ett namn som kan särskiljas från andra och ha antagit stadgar. En sökande som tilldelats organisationsnummer av Skatteverket anses i normalfallet uppfylla dessa krav. Utöver det krävs att föreningen visat sig vara i stånd att bedriva ideell eller annan verksamhet samt att verksamheten kan dömas bli bestående.
- Ett företag som söker tillstånd behöver ett registreringsbevis.

När serveringstillstånd inte krävs

Bestämmelser om undantag från krav på serveringstillstånd

Av 8 kap. 1a § alkohollagen (2010:1622) framgår att serveringstillstånd inte krävs om serveringen avser ett enskilt tillfälle för i förväg bestämda personer, sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, och äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Av 8 kap. 1 b § alkohollagen (2010:1622) framgår att serveringstillstånd inte krävs för servering till en boende och besökare till denne på sådana särskilda boenden som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena och 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) och 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, och vid vilka måltidsservice tillhandahålls.

Den som bedriver alkoholservering enligt första stycket ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över serveringen. För egenkontrollen ska det finnas ett för verksamheten lämpligt program.

Serveringstillstånd krävs inte om **samtliga** följande förutsättningar är uppfyllda.

- Serveringen avser ett enskilt tillfälle för i förväg bestämda personer
- Serveringen sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna.
- Servering äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol eller lättdrycker.

Pajala kommuns riktlinjer vid tillsyn

Ordning och nykterhet

Bestämmelser om ordning och nykterhet

Av 1 kap. 11 § andra stycket alkohollagen (2010:1622) framgår att försäljning kallas servering om drycken eller preparaten ska förtäras på stället.

Av 3 kap. 5 § alkohollagen (2010:1622) framgår att försäljning av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras. Den som säljer alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället.

Av 8 kap. 20 § alkohollagen (2010:1622) framgår att vid servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks.

Av 8 kap. 21 § alkohollagen (2010:1622) framgår att priset för en alkoholdryck eller ett alkoholdrycksliknande preparat får vid servering inte sättas lägre än inköpspriset för drycken jämte skäligt påslag. Prissättningen får inte ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker med högre alkoholhalt främjas. Gästerna får inte uppmanas eller förmås att köpa alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat.

Av 8 kap. 22 § alkohollagen (2010:1622) framgår att vid servering av alkoholdrycker ska lättdrycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning.

Av 8 kap. 23 § alkohollagen (2010:1622) framgår att från ett serveringsställe med serveringstillstånd får inte någon medföra spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat som har serverats i lokalen. Detta gäller inte hotellrum med minibar.

Av 8 kap. 24 § alkohollagen (2010:1622) framgår att på serveringsställe där serveringstillstånd gäller får inte någon inta eller tillåtas inta andra alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat än sådana som har serverats i enlighet med tillståndet. Detta gäller dock inte på hotellrum.

Inte heller får någon inta eller tillåtas inta alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat på ett serveringsställe där dessa preparat inte får serveras eller i en lokal som yrkesmässigt upplåts för anordnande av sammankomster i slutna sällskap vid vilka mat eller dryck tillhandahålls av innehavaren eller genom dennes försorg och där servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat inte är tillåten.

Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat som inte får serveras i en lokal som avses i denna paragraf får inte heller förvaras i lokalen eller tillhörande utrymmen.

- Servering av alkoholdrycker i Pajala kommun ska vara ansvarsfull och präglas av måttfullhet.
- Fokus är återhållsamhet vid servering, att skadeverkningarna av alkohol förhindras samt att kravet på ordning och nykterhet gäller såväl på serveringsstället som i dess direkta närhet. Även övrig oordning som inte är direkt orsakad av alkoholförtäring ska undvikas. Ett antal exempel på omständigheter som kan påverka arbetet med ordning och nykterhet som kommunen vill lyfta fram är: personaltäthet, personalens utbildning, lokalens utformning, kringmiljön och lokal alkohol- och drogpolicy på serveringsstället.
- Pajala kommun kan vid tillståndsgivning komma att villkora specifika förutsättningar på serveringsstället till exempel att endast bordsservering är tillåtet, att serveringsansvarig

personal genomgår utbildning i ansvarsfull alkoholservering eller liknande och en begränsning till vissa dryckesslag.

- Pajala kommun vill också framhålla att det i enlighet med intentionerna i alkohollagen inte är tillåtet att servera till exempel helrör, shotsbrickor, ölkannor, öltunnor, pitchers med flera.
- Enligt alkohollagstiftningen har alla som serverar alkohol ett personligt ansvar för hur de sköter serveringen. Detta innebär att den som serverar en underårig eller en person som är märkbart påverkad person kan dömas till böter eller fängelse i upp till sex månader. En gäst som är märkbart påverkad får inte serveras mer alkohol och ska avvisas från serveringslokalen. Pajala kommun ar- betar för att serveringspersonal och restauratörer ska uppnå en samsyn i fråga om hur servering ska skötas på ett ansvarsfullt sätt. Detta sker främst genom utbildning i ansvarsfull alkoholservering, samt genom information om gällande regler och regelbunden tillsyn.
- Pajala kommun förordar att den som söker någon form av stadigvarande serveringstillstånd upprättar ett policydokument för sin verksamhet. Dokumentet kan innehålla rutiner för hur restaurangen förebygger överservering samt hur personal bör också komma överens om vem som ska göra vad i de fall bråk eller brand uppstår. Dokumentet kan också innehålla riktlinjer för hur personalen bör agera då det finns misstanke om att en kollega har alkohol- eller drogproblem.

Kommunens tillsynsverksamhet

Bestämmelser om kommunens tillsynsverksamhet

Av 9 kap. 2 § alkohollagen (2010:1622) framgår bland annat att kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker och alkoholdryckliknande preparat.

Kommunen ska upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen.

Av 9 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) framgår att för tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring i 7 kap. finns det särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486). Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd får, i fråga om marknadsföring på serveringsstället, utövas även av kommunen.

Länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för tillsynen i länet. Den omedelbara tillsynen över att alkohollagstiftningen efterlevs görs av kommunen och polismyndigheten. Detta innebär att dessa bedriver tillsyn av alla verksamheter som innehar serveringstillstånd i kommunen. Länsstyrelsen i Norrbotten har ansvar att bedriva tillsyn på regional nivå och Statens folkhälsoinstitut har tillsynsansvaret nationellt.

Pajala kommun ska lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten eller länsstyrelsen behöver för fullgörandet av sina uppgifter. I alkohollagen står vidare i kapitlet om tillsyn att tillsynsmyndigheterna har rätt till tillträde till lokaler och rätt att ta del av bokföring och andra handlingar som berör verksamheten. Tillsynen i kombination med möjligheter till sanktioner är det viktigaste instrumentet för att restaurangverksamheten ska kunna bedrivas enligt gällande lagar och bestämmelser. Att så sker så långt det är möjligt är en förutsättning för att branschens aktörer ska kunna konkurrera på sund och lika villkor.

Tillståndshavaren debiteras årligen en tillsynsavgift till kommunen.

Pajala kommun är en mångkulturell kommun vilket ska återspeglas i restaurang- och nöjeslivet och därför vill Pajala kommun i samverkan med restaurangbranschen arbeta för att informera

tillståndshavare om gällande bestämmelser och för att påverka och förändra attityder i syfte att motverka förekomsten av olaga diskriminering i restaurang- och nöjeslivet.

Pajala kommuns tillsynsarbete är uppdelat i tre olika delar. Dessa delar är yttre tillsyn, inre tillsyn och förebyggande tillsyn. Tillsynen kan också delas upp i rutin- respektive påkallad tillsyn. Rutintillsyn är sådan tillsyn som enligt fastställd tillsynsplan är inplanerad medan den påkallade tillsynen genomförs utifrån att någon specifik händelse inträffat eller att information om till exempel missförhållande har inkommit till alkoholhandläggaren. Kommunen upprättar därför årligen en tillsynsplan, vilken lämnas in till Länsstyrelsen.

Yttre tillsyn

Alkoholhandläggare/tillsynsgrupp besöker serveringsstället, själva eller tillsammans med någon annan myndighet, oftast Polis, under pågående verksamhet, framför allt på kvällar och nätter och kontrollerar att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen.

Tillsynen kan även ske genom samordnad tillsyn d.v.s. att kommunen tillsammans med Skatteverket, Kronofogden, Bygg- och miljönämnden eller Räddningstjänsten gör en gemensam tillsyn på serveringsstället.

- Vid besöket bedöms ordningsläget på serveringsstället, den allmänna berusningsgraden hos gästerna, att ingen överservering sker, att ingen minderårig blir serverad, att det serveras lagad mat i tillräcklig omfattning på serverings- stället och att bestämmelserna kring ordning och nykterhet efterlevs.
- Vidare kontrolleras att bestämmelserna kring till exempel marknadsföring, mat krav, serveringsansvarig personal följs.
- Uppmärksamma eventuell förekomst av narkotika då ordningsbegreppet i alkohollagen är tillämpligt även när det gäller förekomst av narkotika på restauranger.
- Om en tillståndshavare i sin restaurangverksamhet, eller anställda i denna verksamhet, fälls till ansvar för olaga diskriminering kan detta leda till att serveringstillståndet ifrågasätts. Brottet har anknytning till restaurangrörelsen och bedöms därför allvarligt vid prövning av tillståndshavarens lämplighet att inneha serveringstillstånd.
- I regel avslutas ett sådant tillsynsbesök med en dialog med tillståndshavaren eller någon serveringsansvarig person. Efter tillsynen skickar alkoholhandläggaren en kopia av tillsynsprotokollet till tillståndshavaren för kännedom. Ett resultat av tillsynen kan leda till att en utredning inleds och att förnyade remisser skickas till berörda myndigheter samt till förslag på beslut om sanktionsåtgärder.

Inre tillsyn

Med inre tillsyn avses kontroll av uppgifter från olika myndigheter. Det handlar om frågor av:

- Ekonomisk art
- Tillståndshavarensandel.
- Av andra myndigheter företagna restauranginspektioner.
- Företagens försäljningssiffror genom de så kallade restaurangrapporterna från tillståndshavaren.
- Fortlöpande övervakning av restaurangernas marknadsföring i annonser och webben.
- Att tillståndshavaren anmäler förändringar i sin verksamhet, till exempel ändrade ägarförhållanden, verksamhetens inriktning eller ombyggnation av lokalerna. Sådan anmälan ska ske i förväg och utan dröjsmål.

Alkoholhandläggaren erhåller anmälningar från polismyndigheten vilka bland annat belyser ordnings- och nykterhetssituationen kan lämpligen behöva prövas igen.

Tillståndshavaren bedöms som lämplig så länge ingen förändring skett i verksamheten. Sker något som ändrar förutsättningarna kan lämpligheten behöva prövas igen.

Förebyggande tillsyn

Syftet med förebyggande tillsyn är bland annat att stärka både kommunens arbete i frågan och att förebygga fel på serveringsställena. Detta kan till exempel ske genom dialog och diskussion med kommunens krögare, deltagande i olika nätverk samt utbildningen Ansvarfull alkoholservering.

Restaurangrapport

Den som har eller har haft ett stadigvarande serveringstillstånd ska årligen rapportera sin omsättning av alkoholdrycker i en restaurangrapport till kommunen.

Uppgifterna du lämnar ska avse redovisningsperioden 1 januari–31 december. Blanketten ska vara inlämnad **senast den 1 mars** året efter rapporteringsperioden. Du kan registrera restaurangrapporten antingen genom registrering via e-tjänsten eller genom att skicka in blanketten till kommunen. Kommunens adress finns längst ned på den förtryckta blanketten.

- Om du inte lämnar restaurangrapporten kan kommunen meddela en erinran eller varning, med stöd av 9 kap. 17 § alkohollagen. Lämnar du inte in restaurangrapporten efter en varning kan tillståndet återkallas enligt 9 kap. 18 § alkohollagen.
- Du måste skicka in restaurangrapporten även om du inte har några uppgifter att redovisa.
- Vid upphörande av verksamhet ska restaurangrapport skickas in till alkoholhandläggaren senast 1 månad efter upphörandet.

Narkotika

Narkotika och andra droger visar åter igen en tendens att öka bland unga och allt fler exponeras för droger av olika slag.

Pajala Kommun har tillsammans med lokalpolisområdet Östra Norrbotten skrivit medborgarlöften som tagits i åtagande att jobba för att minska narkotikan i kommunen.

Vår ambition är att få i gång ett samarbete mellan kommunen och tillståndshavare att tillsammans kunna jobba förebyggande mot narkotika.

Observera att ordningsbegreppet i alkohollagen är tillämpligt även när det gäller förekomst av narkotika på restauranger.

Påföljder m.m.

Bestämmelser om påföljder

Av 9 kap. 17 § alkohollagen (2010:1622) framgår att en kommun får meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne

1. inte uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller
2. följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Av 9 kap. 18 § alkohollagen (2010:1622) att en kommun ska återkalla ett serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,

2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Om flera tillståndshavare har utnyttjat ett gemensamt serveringsutrymme enligt 8 kap. 14 § andra stycket får i stället tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas, om det inte kan utredas vilken tillståndshavare som är ansvarig för en händelse som ska föranleda återkallelse av serveringstillståndet.

Erinran

Erinran kan meddelas vid en ensastaka överträdelse av alkohollagen, vilken inte kan anses vara grund för strängare åtgärder. Erinran kan också meddelas om tillståndshavaren brutit mot villkoren för serveringstillståndet.

Varning

Varning kan tilldelas vid upprepade erinran utan bättring, samt vid allvarigare ensstaka överträdelser.

Återkallelse

Kommunen får vid grova överträdelser återkalla ett tillstånd utan att först ge någon erinran eller varning till tillståndshavaren.

Brottslig verksamhet som kan vara grund till återkallelse av serveringstillstånd är exempelvis narkotikabrott, häleri, koppleri, brott mot lotterilagen eller brott mot brandskyddsbestämmelserna.

Överklagan

Bestämmelser om överklagande

Av 10 kap. 1 § alkohollagen (2010:1622) framgår att Folkhälsomyndighetens eller en kommuns beslut enligt denna lag eller anslutande föreskrifter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart om inte något annat anges i beslutet. Lag (2013:635)

- En överklagan skall vara inne skriftligen hos alkoholhandläggare senast tre veckor efter mottaget beslut.

Tillsynsavgifter

Bestämmelser om tillsynsavgifter

Av 8 kap. 10 § andra stycket alkohollagen (2010:1622) framgår att kommunerna har rätt att ta ut avgifter för tillsyn av dem som har serveringstillstånd. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras i kommunallagen (2017:725).

För avgiftsuttag i kommunal verksamhet gäller som huvudregel självkostnadsprincipen som uttrycks i 8 kap 3c § Kommunallagen. Kommuner och landsting får inte ta ut högre avgifter än vad som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden). Regeln syftar på det totala avgiftsuttaget för en verksamhet. Kostnaderna i det enskilda fallet har inte någon betydelse för tillämpningen av principen.

I självkostnaden ingår också kostnader för exempelvis tolk och andra kostnader som uppstår i samband med att sökanden ska genomföra ett kunskapsprov enligt alkohollagen.

- Pajala kommun tar ut en ansökningsavgift, vilken ska täcka de omkostnader som uppstår vid handläggning av ansökan om serveringstillstånd.
- Pajala kommun tar ut en årlig avgift för att täcka kostnaden för tillsyn. Denna består av en fast del, samt en rörlig del baserad på serveringsställets omsättning av alkoholdrycker enligt restaurangrapporten. Om den obligatoriska restaurangrapporten inte inkommer inom lagstadgad tid påförs tillståndshavaren högsta rörliga tillsynsavgiften enl. kommunens tabell + erinran.
- Vid samtidig ansökan av flera olika tillståndstyper, exempelvis tillstånd för catering samt ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, erläggs endast en avgift för det mest omfattande serveringstillståndet.

Aktuella tillsynsavgifter finns tillgängliga på Pajala kommuns hemsida.